40

MINISTERSTWO INFORMACJI
I DOKUMENTACJI

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 28 X, 1941
popołudniowy

p. Ciołkosz

Dotyczące Polski

BOSTON po polsku, 27 X, g.22.15

Przemówienie ministra Pracy i Op.Społ. - Stańczyka wygłoszone w New Yorku: cała Europa zalana jest krwią miłujących wolność. Na tej ziemi, gdzie Kościuszko i Pułaski walczyli za naszą i waszą wolność, na ziemi tradycyjnej wolności demokracji, wezwanie do walki o prawa ludzkości nie może pozostać bez odpowiedzi. Prezydent Roosevelt i jego otoczenie odnoszą się z serdeczną przyjaźnią do Polski. Twarda i nieustępliwa walka Narodu Polskiego coraz bardziej uświadamia kluczową rolę Polski w tej krwawej walce o najwyższe ideały świata. Z ust Prezydenta padły słowa, iż zawzięty opór Narodu Polskiego jest natchnieniem świata i wzorem dla tych, co walczą z barbarzyństwem, jakiego nie zna historja. Prezydent włączył Polskę obok Anglji, Rosji i Chin na listę narodów uprawnionych do korzystania z Ustawy o Pomocy. Olbrzymie zasoby i wielki przemysł Stanów Zjednoczonych, które są ponadto wielkim zbiornikiem siły moralnej, są po naszej stronie. Stanowisko Polski znajduje tutaj coraz więcej uznania. Naród amerykański poznaje coraz lepiej Polskę, zachwyca się bohaterstwem jej żołnierzy, lotników i marynarzy, których brawura stała się już legendarną. Wasza postawa w Kraju toruje Polsce drogę do serca społeczeństwa amerykańskiego. Pracujemy nieustannie, by sympatja Ameryki dla nas nie wygasła.

Najofiarniejsze bohaterstwo nie może teraz samo osiągnąć zwycięstwa. Na polu walki decydują nietylko ludzie, ale i maszyny. Wojnę tę wygrają zakłady przemysłowe, wygra ten, kto będzie miał najwięcej i najlepsze samoloty, tanki i działa, ten kto uzyska przewagę w produkcji zbrojeniowej. Nie ma wątpliwości, kto będzie tę przewagę posiadał. Potencjał Imperjum Brytyjskiego wraz z gigantycznym przemysłem Stanów stanowią taki blok potęgi, który pobije Hitlera i prześcignie wszelkie jego możliwości. A przemysł amerykański teraz dopiero nabiera rozpędu.

Dawno wyzbyliśmy się zwyczaju nawoływania mas do wytrwania. Wasza krwawa walka z najeźdźcą jest świadectwem szczytowego bohaterstwa. Jeżeli zabieram głos, to tylko poto, by powiedzieć jak do niej odnosi się świat amerykański, już nie mówiąc o angielskim. Świat wie doskonale na jakie wyżyny wzniósł się duch społeczeństwa polskiego.

Przybyłem do Stanów jako Minister Pracy i Opieki Społecznej, by nadać nowy impuls pomocy dla obywateli Polskich, przebywających w Rosji. Do niedawna zesłańcy, dziś ludzie wolni borykają się oni z olbrzymimi trudnościami. Dwa miljony ludzi woła o pomoc. Pomoc ta już nadchodzi. Dzięki wielkodusznej postawie rządu angielskiego wysłaliśmy już 1000 skrzyń z odzieżą, żywnością i środkami leczniczymi. Lecz wszystko to jest za mało. Pomoc nadchodzi ze wszystkich stron, ze Stanów głównie dzięki ofiarności Polonji Amerykańskiej. Pieniądze na ten cel płyną nieprzerwanie. Odejdą wkrótce nowe transporty na ręce naszych mężów zaufania, organizujących szereg punktów rozdzielczych. Komunikacja z tymi punktami utrzymywana jest przy pomocy samolotów, jakich nam udzielił rząd sowiecki. Ze względu na olbrzymie obszary Rosji używamy radja dla kierowania Polaków do punktów rozdzielczych. Rząd polski i Polonja Amerykańska czynią wszystko, by pomoc ta nadeszła jaknajprędzej i była jaknajskuteczniejszą. Mówię to specjalnie dla rodzin, które z trwogą myślą o swych bliskich, znajdujących się w Rosji w obliczu zbliżającej się zimy. Rada Polonji Amerykańskiej, organizacja reprezentująca 5 miljonów obywateli amerykańskich pochodzenia polskiego, która dała już tyle dowodów ofiarności, robi wszystko, by miljony dolarów zebrać na zakup potrzebnych rzeczy.

Drodzy, zapewniam was, że wasza niezłomna postawa i udział wasz w walce, poparty czynem zbrojnym, dają nam prawo mówienia śmiało o sprawie polskiej. Znany pisarz amerykański Herbert Agar oświadczył,

niedawno, iż Polska przez swe bezgraniczne ukochanie wolności stała się poezją życia.
...wnalczymy Polskę sprawiedliwą dla wszystkich, wolną od krzywd, i uciśku politycznego wobec kogokolwiek.
Po przemówieniu Min Stańczyka speaker podkreślił, że trwała wiara ja międzynarodowej opinji amerykańskiej dla Polski nie jest uzależniona od chwilowych interesów konjunkturalnych i, że Ameryka nie zamierza dla własnych celów wykorzystywać walk, toczonych przez inne narody.

NEW YORK COLUMBIA, 27 X, g.19.15, po polsku
Polskie Biuro Informacyjne w New Yorku podaje, że pościgowce polskie strąciły nad terytorjum Francji 7 pościgowców niemieckich bez strat własnych.- Prasa angielska dużo pisze o bohaterstwie oddziałów polskich, znajdujących się obecnie w Tobruku. Oddziały te wchodzą w skład Brygady Karpackiej. Korespondenci pism angielskich przytaczają rozmowy z oficerami i żołnierzami, świadczące o wspaniałym duchu bojowym, ożywiającym wojsko polskie.

BOSTON po polsku, 27 X, g.19.45
Dowódca dywizjonu polskiego, który brał udział w ostatnim nalocie na wybrzeże francuskie oświadczył, że był to najlepszy nalot ze wszystkich 43, w których brał udział dywizjon.
... New Yorku znajduje się obecnie delegacja polska, przybyła na międzynarodową Konferencję Pracy. Minister Stańczyk oświadczył w imieniu delegacji, że wyjeżdżający do Polski ...do uczynienia z Polaków niewolników Niemiec. Polska klasa robotnicza nie posiada żadnych praw. Nie patrząc jednak na to Polska wierzy w zwycięstwo i w świetlaną przyszłość Kraju. Polska wierzy również w Amerykę i demokrację amerykańską.

MOSKWA po polsku, 27 X, g.13.30
Komunikat angielskiego lotnictwa, donoszący, że lotnicy polscy podczas wypadu na Francję dnia 24 bm. zestrzelili 7 pościgowców niemieckich nie ponosząc strat.

MOSKWA po rosyjsku, 27 X, g.17.50
List z obozu koncentracyjnego w Niemczech, opisujący, jak Niemcy zmuszają Polaków do wyjazdu do pracy przymusowej w Niemczech. "Werbunek" odbywa się w ten sposób, że w ostatniej chwili pakują siłą do pociągu ludzi, którzy przyszli na stację, by odprowadzić odjeżdżających. W obozie, w którym przebywał autor listu, znajduje się między innymi Teodor Chuchracki, przyczym z treści listu wywnioskować można, że zarówno on, jak i inne osoby, znajdujące się w obozach, są księżmi.

II

Ogólne.

WEICHSELSENDER po rosyjsku, 27 X, g.21.30
Jak donoszą ze Sztokholmu Stalin postępuje z marszałkami Woroszyłowem, Budiennym i Timoszenko w sposób podobny, jak z Tuchaczewskim. Zostali oni przeniesieni na pomniejsze stanowiska i będą rozstrzelani przy pierwszej sposobności. Do tychczas nie można było tego uczynić ze względu na ich popularność.- Znaczenie Charkowa, jako ważnego ośrodka przemysłowego, oraz węzła kolejowego. Ponieważ Leningrad jest już okrążony, w Rosji europejskiej pozostaje jeszcze tylko jedna cytadela komunizmu - Moskwa, ale jej zdobycie jest kwestją czasu.

LAHTI po rosyjsku, 27 X, g.17.15
Polemika z pisarzem rosyjskim, Aleksym Tołstojem w związku z jego odezwą, wzywającą do walki z Niemcami: Naród rosyjski, wbrew temu, co pisze Tołstoj, nie ma zupełnie ochoty walczyć z Hitlerem.- Jak podaje prasa niemiecka, Kijów bardzo niewiele ucierpiał od bombardowania, i wojska niemieckie były mile zdziwione. Jednakże w następstwie zaczęły wylatywać w powietrze gmachy, głównie w centrum miasta, powstawały pożary, których gaszenie było bardzo utrudnione z powodu zburzenia wodociągów. Władze niemieckie musiały po tych wybuchach ewakuować z centrum miasta około 100 tys. ludzi. Okazało się, że bolszewicy podminowali budynki przy pomocy bomb zegarowych lub min, wysadzanych w powietrze przy pomocy radio. Gdy w następstwie przybyli przedstawiciele niemieckich instytucji miejskich, doszli do wniosku, że odbudowanie urządzeń municypalnych będzie niemożliwe, że trzeba będzie budować je od początku. Już obecnie pracują przy tym jeńcy sowieccy i ludność

miejscowa. Wśród ludności, która pozostała na miejscu, znajduje się dużo wykwalifikowanych robotników, którzy pracowali w przemyśle wojennym, i zwolnieni byli wskutek tego od służby wojskowej. W Kijowie zorganizowano narodową milicję ukraińską. Wychodzi również pismo w języku ukraińskim, którego współpracownikami są wyłącznie przedstawiciele miejscowej ludności. Pismo to jest rozchwytywane.

BRATYSLAWA po rosyjsku, 27 X, g.21.45
Jak donoszą ze Sztokholmu, rząd sowiecki postanowił zniszczyć również Leningrad i Moskwę. DN podaje, że przystąpiono już do niszczenia poszczególnych gmachów.- Prasa amerykańska podkreśla znaczenie Charkowa jako ośrodka przemysłowego. Rząd sowiecki, opuściwszy Moskwę, podzielił się dla pewności na trzy części, z których jedna udała się do Kazania, druga do Swierdłowska, trzecia do Kujbyszewa. Litwinow już zawczasu uciekł do Stanów. Usunięci marszałkowie znajdą się wkrótce na Łubiance. Nowy dowódca, Żukow, jest zajadłym komunistą.

MOSKWA po polsku
27 X, g.16.45- Komunikat SBI. Na jednym z odcinków frontu niedawno na stronę sowiecką przeszedł cały pułk słowacki. Dowództwo niemieckie zarządziło wskutek tego reorganizację armji słowackiej, nie dała ona jednak żadnych wyników, tak, że w końcu trzeba było armję słowacką wycofać z frontu.
27 X, g.19.10- Przegląd prasy sowieckiej: na głębokich tyłach ćwiczą się i szykują do walki nowe armje sowieckie. Ćwiczenia odbywają się w warunkach bojowych.- Mowa Roosevelta.- Według wiadomości ze Stambułu represje w Czechosłowacji wzmagają się. Prócz kilkuset rozstrzelanych wiele tysięcy Czechów zesłano do obozów koncentracyjnych. Mimo to sabotaż wzrasta. Na stacji Tábor wykolejono pociąg towarowy, w różnych miastach uszkodzono elektrownie, fabryki i t.d. Sabotaż szerzy się również w Belgji, silny jest zwłaszcza opór klasy robotniczej.- Przemówienie generała de Gaulle w sprawie pięciominutowego strajku.
28 X, g.7.15 - Komunikat SBI. Wiadomości wojenne. Stan moralny żołnierzy niemieckich pogorszył się, skonstatowano również fizyczne wyczerpanie i braki w ekwipunku i umundurowaniu. Ponadto skonstatowano, że w Niemczech biorą obecnie do wojska również ludzi obciążonych ułomnościami fizycznymi.- Wiadomości o aresztowaniach zakładników we Francji oraz o aresztowaniu szeregu profesorów Uniwersytetu Paryskiego i członków Akademji Francuskiej.

BOSTON po polsku, 27 X, g.19.45
Nadchodzące z Niemiec wiadomości wskazują na panujące w armji niemieckiej niezadowolenie z powodu braku należytego ekwipunku zimowego. Ponadto Niemcy przekonali się, że oświadczenia ich przywódców, jakoby armja sowiecka została zniszczona, nie odpowiadają prawdzie, bowiem armja ta w dalszym ciągu walczy.- Niemcy przyznają, że nie udało im się dotąd uruchimić nawet 10% przemysłu na okupowanych przez nich miejscowościach, ponieważ przemysł ten został całkowicie zniszczony stosownie do polityki Stalina.- Opinja publiczna w Anglji wywiera coraz większy nacisk na rząd, aby rozpoczął działania ofenzywne przeciwko Niemcom. Jak się zdaje, oczekiwać można ofenzywy angielskiej na froncie północno-afrykańskim. Przybywają tam ciągle samoloty, broń pancerna i t.d.

BOSTON po angielsku, 27 X, g.21.00
W Londynie panuje pogląd, że Rosjanie zdołają utrzymać się w ciągu nadchodzącej zimy.- Hitler rzekomo wygląda bardzo źle, zapewne jest chory.

III

Z ostatniej chwili.

NEW YORK CBS po angielsku, 28 X, g.14.00
Cała prasa amerykańska ukazała się dziś pod wielkimi nagłówkami "precz z torpedami", zamieszczając mowę Prezydenta. Wobec późnej pory w jakiej mowa była wygłoszona, prasa poranna nie zamieszcza jeszcze komentarzy.
W Londynie reakcja na mowę była entuzjastyczna. W Meksyku mowa wywołała sensację ze względu na ustęp o planach niemieckich podboju

Ameryki Łacińskiej; podkreśla się tam, że nie ma wątpliwości co do istnienia tych planów. W Berlinie mowa wywołała atak złości, zarzuty kłamstwa i oświadczenie, że pociągnie ona za sobą bezpośrednie następstwa. Rzym twierdzi, iż mowa oznacza konwoje i zbliża Stany do wojny. Prasa japońska podaje treść mowy pod wielkimi nagłówkami, jednak rzecznik oficjalny odmówił komentarzy. W Tokio przyjęto z ulgą fakt, że Prezydent nie wspomniał o Japonji.

Na Madison Sq. w New Yorku odbył się wielki meeting, na którym przemawiał między innymi lord Halifax, który powiedział, że walka narodu rosyjskiego jest walką Wielkiej Brytanji i tak traktowana jest tocząca się obecnie "bitwa o Rosję".

Senator Connolly zapowiada, iż głosowanie nad zmianą ustawy o neutralności odbędzie się wkrótce i przepowiada wielkie zwycięstwo większości. Inny senator oświadczył, iż zmiany muszą być przyjęte, choćby miało to wywołać wojnę i podkreślił, że jeżeli musi być wojna, to niech będzie.

Goebbels ogłosił w VB artykuł, w którym zapowiada nowe zwycięstwa a równocześnie wzywa Niemców by byli przygotowani na ciężkie miesiące. Brak dalszych zdobyczy terytorjalnych w Rosji Berlin tłumaczy złą pogodą.

Moskwa przyznaje, iż utrata miasta Stalino jest ciężkim ciosem, lecz podkreśla, że zdobycie miasta kosztowało Niemców 30 tys. ludzi.

W New Yorku toczą się obrady Międzynarodowej Konferencji Pracy w sprawie powojennej odbudowy przy udziale przedstawicieli 33 państw.

Tojo odbył konferencję z dowódcami wojsk japońskich w Chinach. Uważa się to za wstęp do większej akcji w Chinach i przeciw Burmie.